

Asia: VN/23654/2021/

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle arkistointilaiksi ja laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Muuramen kunta kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä arkistointilaiksi.

Lakiluonnoksessa tuodaan esiin, ettei kunnille ole uuden lain myötä tulossa lisää tehtäviä. Tämä on kannatettavaa. Vaikka viranomaisten arkistoitavien aineistojen siirto kansalliseen tietovarantoon tulee palvelemaan kansalaisia ja viranomaisia, ei kaikilla viranomaisilla ole resursseja toteuttaa siirtoa tai siirron edellytyksenä olevaa analogisen aineiston digitointia. Niinpä on hyvä, ettei sitä tässä vaiheessa tulla vaatimaan esimerkiksi kunnilta.

Lakiluonnoksessa mainitaan, että kuntien mahdollisuus siirtää arkistoidut asiakirjat ja tietoaineistot Kansallisarkiston haltuun poistaisi kunnilta velvollisuuden omien pitkäaikaissäilytystä varten rakennettujen järjestelmien hankintaan. Näinhän ei kuitenkaan ole, vaan kunnille jää edelleen velvollisuus säilyttää pitkään säilytettävää aineistoa. Näin ollen on vaikea nähdä, että kunnille koituisi järjestelmien hankkimatta jättämisestä sellaisia säästöjä, kuin lakiluonnoksessa annetaan ymmärtää.

Luonnoksessa tulee esiin ehdotus arkistonmuodostussuunnitelman ylläpidosta luopumisesta. On vaikea nähdä, että arkistonmuodostussuunnitelman korvaaminen tiedonhallintamallilla ja siinä ylläpidettävillä tiedoilla palvelisi viranomaisten tiedonhallintaa asiakirjatasolla yhtä hyvin kuin arkistonmuodostus- tai tiedonohjaussuunnitelma (TOS). Kun viranomaisten velvollisuus pitkäaikaissäilyttämiseen ei tule kokonaan poistumaan, vaikka aineistoja siirrettäisiin Kansallisarkistolle, tuntuu kovin ylimalkaiselta luopua asiakirja-aineiston säilyttämistä ohjaavista välineistä. TOS on monelle viranomaiselle toimiva, selkeä ja johdonmukainen väline asiakirja-aineiston elinkaaren hallintaan. Jos siitä tulee jatkossa vain osa tiedonhallintamallia,

Kansallisarkiston tulisi ainakin ohjeistaa tarkasti tiedonhallintamallin sisällöstä asiakirja-aineiston elinkaaren ohjauksen osalta.

Arvonmäärittystä koskevassa 8 §:ssä tulee esiin, miten viranomaisen tehtävä ja asema määrittäisi aineiston säilyttämistä. Kuitenkin teksti jää melko yleisluontoiseksi, ja sen perusteella on hankalaa arvioida esimerkiksi kunnan asemaa ja tehtäviä, ja niiden perusteella säilytettäviä asiakirjoja erityisesti tutkimusta ja muuta mahdollista käyttötarkoitusta varten. Lisäksi yksittäisen viranomaisen voi olla vaikea arvioida tietojen erilaiset käyttötarpeet ja niiden kehitys, jos arviointiin ei tarjota ohjeistusta.

Jos kaikkien viranomaisten arkistoaineisto on jatkossa saatavilla yhdestä paikasta, tämä parantaa tietopyynnön tekijöiden palvelua. Kansallisarkistolle osoitetun tietopyynnön vastausaika on yksi kuukausi, kun muilla viranomaisilla vastausaika on 14 vuorokautta. Riskinä voi siitä huolimatta olla Kansallisarkiston tietopalvelun ruuhkautuminen.

Leponiemi Tanja
Muuramen kunta